

گزارش عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳

دفتر تعاونی های تولیدی وزارت تعاون
• اداره تعاونهای معدنی

اشاره

برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز این گزارش از سازمانهای صنایع و معادن ۳۰ استان و همچنین وزارت صنایع و معادن و شرکتهای معدنی همه ساله تا نیمه دوم سال بعد از (سال آماری موردنظر) می‌باید انتظار کشید. ضمن اینکه تجزیه و تحلیل و مقایسه این آمارها نیز زمان‌بر می‌باشد. بهمین دلیل همواره تهیه این گزارش تا اواخر آذر و دی ماه کامل می‌گردد که در سال جاری این تأخیر طولانی‌تر شده است در این فرصت از خوانندگان محترم به همین دلیل پوزش می‌طلبید.

«اهم یافته‌های گزارش»

گزارش موجود عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳ را نشان

می‌دهد که با فعالیت معدنی کشور مقایسه گردیده است. این گزارش با همکاری ادارات کل تعاون و سازمانهای صنایع و معادن ۳۰ استان کشور، شرکتهای دولتی و غیردولتی معدنی که از خدمات شرکتهای تعاونی معدنی به صورت پیمانکاری استفاده می‌نمایند و دفتر آمار و اطلاعات وزارت متبوعه و واحد آمار و اطلاعات وزارت صنایع و معادن تهیه گردیده که در اینجا از همکاری آنها سپاسگزاری می‌گردد.

«اهم مطالب مطرح در گزارش»

۱- تعداد شرکتهای تعاونی معدنی فعال و در دست اجرا تا پایان سال ۱۳۸۳ جمعاً ۱۰۶۸ شرکت تعاونی می‌باشد.

۲- در سال ۱۳۸۳ تعداد ۶۰ فقره پروانه بهره‌برداری از معدن با ظرفیت اسمی سالانه حدود ۱/۷

میلیون تن بنام شرکتهای تعاونی معدنی صادر گردیده که ۳۴ مورد آن برای اولین بار صادر شده است.

باقیمانده (۲۶ پروانه بهره‌برداری) مربوط به معدنی است که قبلاً بهره‌برداری می‌گردیده و پس از انقضای اعتبار آن مجدداً برای یک دوره جدید به نام تعاونی، پروانه بهره‌برداری صادر شده است.

۳- در سال ۱۳۸۳ شرکتهای تعاونی معدنی حدوداً ۷۱۰ مجوز بهره‌برداری از معادن (شامل عمدتاً پروانه بهره‌برداری و ۴۶ مورد قرارداد پیمانکار) در اختیار داشته‌اند.

۴- شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳ از معادن تحت بهره‌برداری خود کلاً ۱۷/۰۱۹/۹۴۵ تن انواع مواد معدنی استخراج نموده‌اند که نسبت به سال قبل ۷/۱ درصد رشد داشته است. براساس این عملکرد، سهم

«آمار تعاونیهای معدنی ثبت

شده در سال ۱۳۸۳»

براساس آمار دفتر آمار و اطلاعات وزارت متبوع در سال ۱۳۸۳ تعداد ۲۰ شرکت تعاونی معدنی در ۱۱ استان کشور به ثبت رسیده‌اند. این شرکتها به ترتیب تعداد، در استانهای کرمان (با ۴ شرکت تعاونی) بوشهر (۴ شرکت)، خراسان، کردستان و کرمانشاه هریک (با ۲ شرکت) و استانهای آذربایجان شرقی، اصفهان، تهران، خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان هرکدام (با یک شرکت) پراکنده می‌باشند.

تعداد اعضای این تعاونیها ۱۴۳ نفر و میزان سرمایه ثبتی حدود ۶۹۴ میلیون ریال و اشتغال زایی طرحهای آنها ۱۲۶ نفر می‌باشد.

در مقایسه با سالهای ۸۱ و ۸۲ که طی آن سالها به ترتیب ۶۱ تعاونی و ۳۹ تعاونی معدنی تشکیل گردیده‌اند، روند نزولی و افت تشکیل تعاونیهای معدنی در سال ۸۳ ادامه پیدا کرده است.

«وضعیت کلی شرکتهای تعاونی

معدنی تا پایان سال ۱۳۸۳»

طبق آخرین آمار دفتر آمار و اطلاعات، تعداد کل شرکتهای تعاونی معدنی (فعال و در دست اجرا) تا پایان سال ۸۴ رقم ۱۰۶۸ می‌باشد.

استانهای ۱- تهران، ۲- لرستان، ۳- خراسان، ۴- فارس، ۵- کرمان، ۶- اصفهان، ۷- مرکزی، ۸- سمنان به ترتیب با (۱۴۸ تعاونی) و (۱۰۸ تعاونی) و (۹۰ تعاونی) و ۶۴، ۶۴، ۶۲، ۵۸ و ۵۰ شرکت تعاونی معدنی، بیشترین رقم شرکت تعاونی معدنی را به ثبت

میزان ۴۵۹/۴۷۵ تن افزایش نشان می‌دهد که معادل ۲۵/۱۸٪ رشد می‌باشد.

افزایش تولید مزبور مربوط به عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی فعال در معادن ۱- سیلیس ۲- سنگ نمک ۳ - کائولن ۴- سولفات دوسود ۵- باریت و ... می‌باشد.

۸- در رابطه با معادن گروه کانیهای فلزی سهم تعاونیها همچنان بسیار ناچیز است. این گروه از معادن در سال ۱۳۸۳ جمعاً ۳۹/۳۷۵/۵۲۸ تن استخراج داشته‌اند که ۲۵/۳٪ کل عملکرد معدنی کشور است.

فعالیت این معادن منحصراً توسط بخش دولتی انجام می‌شود و بخش خصوصی و تعاونی در آن سهم ناچیزی دارند.

بطور مثال استخراج سنگ آهن در این سال ۱۸/۲۲۸/۲۵۸ تن و استخراج سنگ مس نیز ۱۸/۸۳۴/۸۴۱ تن یعنی همین دو معدن بیش از ۹۴٪ عملکرد معادن گروه کانیهای فلزی را به خود اختصاص می‌دهند که توسط شرکت ملی فولاد و شرکت ملی مس ایران بهره‌برداری می‌شود. درصد باقیمانده عملکرد مربوط به معادن ۱- سرب و روی با استخراج (۱/۲۷۵/۲۶۵ تن) ۲- طلا با استخراج (۲۹۹/۰۴۴ تن) ۳- کرومیت (۱۳۷/۱۳۱ تن) ۴- منگنز (۱۲۸/۹۲۳ تن) ۵- بوکسیت

(۴۷۲/۰۷۶ تن) و فلزاتی مثل آنتیموان، کبالت می‌باشد.

سهم شرکتهای تعاونی معدنی در عملکرد معادن گروه کانیهای فلزی حدود نیم درصد می‌باشد

تعاونیهای معدنی از تولیدات معادن کشور ۱۲/۸٪ می‌باشد.

۵- استانهای: ۱- سمنان با (۰/۵۰/۵/۱۸۵ تن) ۲- فارس با (۱/۶۷۳/۵۵۳ تن) ۳- خراسان رضوی با (۱/۵۷۱/۹۶۱ تن) ۴- تهران با (۱/۳۵۸/۰۴۴ تن) ۵- مرکزی با (۱/۳۰۶/۴۹۶ تن) ۶- اصفهان با (۱/۰۹۸/۰۰۱ تن) ۷- استان مازندران با (۱/۰۳۷/۴۰۰ تن) استخراج در سال مزبور، استانهای برتر از نظر فعالیت شرکتهای تعاونی معدنی می‌باشند.

۶- در گروه معادن مصالح ساختمانی که ۶۷ درصد کل تولیدات معدنی کشور را تشکیل می‌دهند، شرکتهای تعاونی معدنی با استخراج ۱۷/۵۹۲/۵۰۴ تن (در سال ۱۳۸۳) سهم ۱۶/۸۴ درصدی را در کشور به خود اختصاص داده‌اند. البته باید توجه نمود که حدود تقریباً ۵۰٪ مصالح ساختمانی کشور را سنگ آهک به خود اختصاص می‌دهد که توسط کارخانه‌های سیمان کشور بهره‌برداری می‌شوند و ماده اولیه اصلی سیمان می‌باشد. تولید معادن مصالح ساختمانی در کشور (۱۰۴/۴۶۲/۷۸۵ تن) می‌باشد.

۷- در گروه معادن کانیهای غیرفلزی که عمدتاً بعنوان ماده اولیه صنایع (شیشه، کاشی، سرامیک، لعاب، حفاری و ...) مصرف می‌شوند و از تنوع زیادی برخوردارند، میزان استخراج این معادن توسط شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳ رقم ۲/۱۷۵/۶۵۰ تن می‌باشد که نسبت به عملکرد اینگونه معادن در کشور با استخراج (۰/۲۳/۴۵۰/۱۲/ تن) ۱۸/۱- درصد می‌باشد.

این عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی نسبت به سال قبل (۱۳۸۲)

رسانده‌اند. ضمن اینکه استانهای ۱ - ایلام با (۱ تعاونی) ۲- اردبیل (۵ تعاونی) ۳- گیلان (۵) ۴- خراسان شمالی (۷) ۵- سیستان و بلوچستان (۴) ۶- هرمزگان (۵) ۷- گلستان (۶) کمترین میزان شرکتهای تعاونی معدنی را تحت پوشش دارند. لازم به توضیح است که استانهای اخیرالذکر نوعاً از پتانسیل معدنی پائینی برخوردار می‌باشند.

همانطور که در گزارشهای سالهای قبل نیز متذکر گردیده‌ایم تغییر قانون معدن به ضرر بخش تعاون و در کنار آن عدم حمایت کافی و لازم از طرف دولت، روند تشکیل تعاونی را کاهش داده و در کنار آن جاذبه فعالیت در قالب تعاونی را نیز از بین برده است بطوریکه در سال ۸۳ تعداد کل تعاونیهای معدنی علیرغم تشکیل ۲۰ مورد جدید، نه تنها افزایش نیافته بلکه از ۱۰۷۷ تعاونی معدنی به ۱۰۶۸ مورد کاهش یافته است یعنی طی این سال ۲۹ تعاونی معدنی منحل و یا غیرفعال گردیده است.

وضعیت نهائی تعاونیهای معدنی در پایان سال ۸۳ و پراکندگی آنها (در جدول شماره ۱) پیوست جهت ملاحظه علاقمندان آورده شده است.

« بهره‌برداری از معادن »

طبق آمار دریافتی از معاونت امور معدن وزارت صنایع و معدن در سال ۱۳۸۳ تعداد ۶۰ فقره پروانه بهره‌برداری معدن با ظرفیت استخراج حدود ۱/۷ میلیون تن به نام شرکتهای

تعاونی معدنی صادر گردیده است. بخشی از این معادن قبلاً فعال بوده (۲۶ معدن) و پس از انقضای مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری، مجدداً صادر گردیده ولی مابقی یعنی ۳۴ پروانه بهره‌برداری از معدن برای اولین بار به نام تعاونی معدنی صادر شده است. ظرفیت استخراج سالانه این ۳۴ پروانه بهره‌برداری جدید ۱/۲ میلیون تن می‌باشد.

پروانه‌های بهره‌برداری معادن صادره در سال ۱۳۸۳ در ۱۷ استان کشور و به ترتیب ۱- استان مرکزی (۷) ۲- خراسان رضوی (۷) ۳- آذربایجان غربی (۶) ۴- سمنان (۵) ۵- اصفهان (۳) ۶- مازندران (۴) ۷- فارس (۳) ۸- تهران (۵) ۹- کرمان (۴) ۱۰- آذربایجان شرقی (۲) ۱۱- قم (۴) ۱۲- کردستان (۲) ۱۳- هرمزگان (۲) ۱۴- یزد (۲) ۱۵- زنجان (۱) ۱۶- لرستان (۱) ۱۷- بوشهر (۲) پراکنده می‌باشد. عمده این معادن شامل سنگ لاشه و واریزه کوهی (۱۱ معدن) سنگ گچ (۱۰ معدن) مرمریت (۹ معدن) گرانیت (۴ معدن) سنگ آهک (۳ معدن) سنگ نمک و نمک آبی (۷ معدن) و از ۱۵ کانسار مختلف هرکدام یک معدن می‌باشد.

طبق بررسیهای انجام شده از گزارشهای وزارت صنایع و معدن و اطلاعات دریافتی از ادارات کل تعاون و سازمان‌های صنایع و معدن استانها و شرکتهای معدنی (دولتی و غیردولتی) که از خدمات پیمانکاری شرکتهای

تعاونی معدنی، در استخراج معادن استفاده می‌کنند، در سال ۱۳۸۳ جمعاً از ۷۱۰ مجوز بهره‌برداری معدن تحت اختیار شرکتهای تعاونی معدنی رقم ۱۹/۹۴۵/۰۱۷ تن استخراج گردیده است که در مقایسه با عملکرد سال ۸۲ به میزان ۷/۱٪ رشد تولید وجود داشته است. این مقدار استخراج تعاونیهای معدنی نسبت به عملکرد بخش معدن در کل کشور ۱۲/۸٪ می‌باشد.

در سال ۸۳ عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی در مقایسه با سال قبل در استانهای ۱- آذربایجان شرقی ۲- آذربایجان غربی ۳- اصفهان ۴- چهارمحال و بختیاری ۵- فارس ۶- قم ۷- کرمان ۸- لرستان ۹- مرکزی کاهش نشان می‌دهد و استانهای ۱- تهران ۲- خراسان رضوی ۳- زنجان ۴- سمنان ۵- سیستان و بلوچستان ۶- قزوین ۷- کردستان ۸- مازندران ۹- همدان ۱۰- یزد ۱۱- هرمزگان ۱۲- کهگیلویه و بویراحمد میزان تولید افزایش نشان می‌دهد و بقیه استانها تغییرات کمی داشته‌اند.

همچنین در مقایسه های بعمل آمده تعاونیهای معدنی استانهای ۱- قم با ۸۸/۴٪ استخراج معادن استان ۲- سمنان ۵۸/۴٪ استخراج ۳- قزوین ۵/۴۷٪ استخراج ۴- مازندران با ۴۶٪ استخراج ۵- مرکزی با ۳۷/۷٪ استخراج ۶- سیستان و بلوچستان ۷- لرستان ۸- فارس ۹- خراسان رضوی جایگاه والایی در فعالیت معدنی استان خود دارند.

"آمار پروانه‌های بهره‌برداری صادره (جدید) در سال ۱۳۸۲ به تفکیک استان"

ردیف	استان	تعداد پروانه بهره‌برداری	ظرفیت اسمی (تن)
۱	آذربایجان شرقی	۱	۱/۵۰۰
۲	آذربایجان غربی	۴	۳۷/۰۰۰
۳	اصفهان	۲	۴۰/۰۰۰
۴	بوشهر	۱	۱۵/۰۰۰
۵	تهران	۴	۳۳۵/۰۰۰
۶	خراسان رضوی	۳	۲۸/۰۰۰
۷	زنجان	۱	+
۸	سمنان	-	-
۹	فارس	۳	۴۶/۰۰۰
۱۰	قم	۳	۱۱۷/۰۰۰
۱۱	کردستان	۲	۵۱/۰۰۰
۱۲	کرمان	۲	۲۲/۰۰۰
۱۳	لرستان	۱	۲۱/۳۵۰
۱۴	مازندران	۴	۲۳۰/۰۰۰
۱۵	مرکزی	۴	۲۵۵/۳۰۰
۱۶	هرمزگان	۱	۱۰/۰۰۰
۱۷	یزد	-	-
جمع		۳۶	۱/۲۰۹/۱۵۰

"آمار پروانه‌های بهره‌برداری صادره (جدید و تمدید) در سال ۱۳۸۲ به تفکیک استان"

ردیف	استان	تعداد پروانه بهره‌برداری	ظرفیت اسمی (تن)
۱	آذربایجان شرقی	۲	۱۱/۵۰۰
۲	آذربایجان غربی	۵	۲۶۸۰۰
۳	اردبیل	-	-
۴	اصفهان	۴	۱۲۱۰۰۰
۵	ایلام	-	-
۶	بوشهر	۲	۲۵/۰۰۰
۷	تهران	۵	۳۵۰/۰۰۰
۸	چهارمحال و بختیاری	-	-
۹	خراسان رضوی	۷	۸۷/۰۰۰
۱۰	خراسان شمالی	-	-
۱۱	خراسان جنوبی	-	-
۱۲	خوزستان	-	-
۱۳	زنجان	۱	+
۱۴	سمنان	۵	۱۶۳/۰۰۰
۱۵	سیستان و بلوچستان	-	-
۱۶	فارس	۴	۵۹۰۰۰
۱۷	قزوین	-	-
۱۸	قم	۴	۲۱۷۵۰۰
۱۹	کردستان	۲	۳۸۰۰۰
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	-	-
۲۱	کرمانشاه	-	-
۲۲	کرمان	۳	۴۳۲۵۰
۲۳	گلستان	-	-
۲۴	گیلان	-	-
۲۵	لرستان	۱	۱۰/۰۰۰
۲۶	مازندران	۴	۲۳۰/۰۰۰
۲۷	مرکزی	۷	۲۶۵/۳۰۰+
۲۸	هرمزگان	۲	۱۰/۰۰۰+
۲۹	همدان	-	-
۳۰	یزد	۲	۱۱۵۰۰
جمع		۶۰	۱/۶۶۸/۹۵۰

گزارش کلان تعاونیهای رشته معدنی به تفکیک استان از تاریخ ۸۳/۱/۱ لغایت تاریخ ۸۳/۱۲/۳۰

نام استان	تعداد	اعضای فعلی			سرمایه (هزار ریال)	اعضای ایشارگر	اعضای معلول	اشتغالزایی
		مرد	زن	جمع				
آذربایجان شرقی	۱	۷	۰	۷	۶۳۰۰۰	۰	۰	۱
آذربایجان غربی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اردبیل	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اصفهان	۱	۸	۰	۸	۳۶۰۰۰۰	۰	۰	۱۰
ایلام	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بوشهر	۴	۲۱	۷	۲۸	۴۲۰۰۰	۰	۰	۲۰
تهران	۱	۷	۱	۸	۱۲۷۰۰۰	۰	۰	۱۰
چهارمحال و بختیاری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خراسان	۲	۹	۵	۱۴	۳۱۵۰۰	۰	۰	۶
خراسان جنوبی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خراسان شمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خوزستان	۱	۷	۱	۸	۳۰۰۰۰	۰	۰	۸
زنجان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سمنان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سیستان و بلوچستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فارس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قزوین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
قم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کردستان	۲	۱۳	۱	۱۴	۲۱۷۰۰۰	۰	۰	۲۰
کرمان	۴	۱۷	۱۱	۲۸	۷۱۵۶۳	۰	۰	۰
کرمانشاه	۲	۱۰	۴	۱۴	۲۱۷۰۰۰	۰	۰	۴۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱	۴	۳	۷	۳۱۷۵۰۰	۰	۰	۷
گلستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
گیلان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
لرستان	۱	۶	۱	۷	۱۰۷۵۰۰	۰	۰	۷
مازندران	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مرکزی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
هرمزگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
همدان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
یزد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع کل	۲۰	۱۰۹	۲۴	۱۳۳	۶۹۴۰۶۳	۰	۰	۱۳۶

گزارش کلان تعاونیهای رشته معدنی به تفکیک استان از تاریخ ۸۳/۱/۱ لغایت تاریخ ۸۳/۱۲/۳۰

نام استان	تعداد	اعضای فعلی			سرمایه (هزار ریال)	اعضای ایشارگر	اعضای معلول	اشتغالزایی
		مرد	زن	جمع				
آذربایجان شرقی	۲۸	۲۱۲	۱۹	۲۳۱	۲/۶۸۷/۵۲۲	۱۰	۰	۵۵۳
آذربایجان غربی	۲۷	۱۸۹	۵۷	۲۴۶	۴/۵۲۸/۵۶۰	۲۰	۱	۵۲۴
اردبیل	۵	۲۴	۱۸	۴۲	۸۵۷/۱۰۰	۰	۰	۲۲
اصفهان	۶۲	۵۸۲	۹۸	۶۸۰	۶/۲۹۸/۳۱۵	۲۲	۰	۱۲۰۴
ایلام	۱	۳	۰	۳	۲/۱۰۰	۷	۰	۱۰
بوشهر	۲۹	۱۶۸	۴۲	۲۱۰	۱/۲۲۵/۰۰۰	۱۸	۰	۳۵۹
تهران	۱۴۸	۱۲۲۴	۱۴۶	۱۳۷۰	۷/۹۷۷/۲۷۳	۱۵۵	۶	۱۸۴۴
چهارمحال و بختیاری	۱۷	۸۷	۱۴	۱۰۱	۱/۲۰۰/۹۱۶	۰	۰	۱۵۷
خراسان	۹۰	۱۰۰۷	۱۹۹	۱۲۰۶	۸/۸۵۳/۹۵۰	۷۷	۰	۱۴۷۱
خراسان جنوبی	۷	۷۶	۱۵	۹۱	۳۶۲/۰۰۰	۴	۰	۱۱۸
خراسان شمالی	۷	۱۰۱	۱۰	۱۱۱	۶۰۷/۲۷۵	۴	۰	۸۰
خوزستان	۱۴	۱۲۷	۹	۱۳۶	۲۹۶/۸۵۰	۱	۰	۱۲۲
زنجان	۲۰	۳۳۰	۷۵	۴۰۵	۱/۲۲۰/۲۹۰	۹	۰	۲۹۳
سمنان	۵۰	۳۴۹	۶۲	۴۱۱	۵/۸۶۶/۲۸۰	۲۴	۰	۹۵۱
سیستان و بلوچستان	۸	۳۴۹	۱۸	۳۶۷	۲۳۲/۸۰۰	۰	۰	۲۲۷
فارس	۶۴	۶۳۳۴	۸۳۳	۷۱۶۸	۲۲/۱۰۰/۶۴۴۴	۵۱	۰	۲۷۸۱
قزاقستان	۲۱	۸۵۲	۶۰	۹۱۲	۸/۳۹۸/۶۵۰	۴	۰	۹۸۲
قزوین	۲۵	۱۷۲	۲۶	۱۹۸	۹۹۵/۱۵۰	۲۵	۰	۳۳۵
قم	۱۶	۱۳۳	۲۱	۱۵۴	۸۲۲/۶۸۷	۱۵	۰	۲۸۹
گردستان	۲۵	۵۰۱	۱۲	۵۱۳	۳۵۵/۶۲۰	۱۳	۰	۶۲۸
کرمان	۶۴	۴۶۸	۸۷	۵۵۵	۲/۷۲۵/۹۱۳	۱۴	۰	۹۸۳
کرمانشاه	۱۹	۱۴۲	۱۸	۱۶۰	۳۰۱/۲۹۵	۱۱	۰	۲۲۹
کهگیلویه و بویراحمد	۲۷	۲۵۹	۳۶	۲۹۵	۱/۱۲۵/۰۰۰	۳۰	۰	۵۱۰
گلستان	۱۰	۱۵۶۵	۱۰۷	۱۶۷۲	۷۸۱/۲۰۰	۵	۰	۱۶۸۹
گیلان	۱۶	۱۲۷	۲۱	۱۴۸	۲۲۵/۹۲۶	۲۶	۰	۲۲۲
لرستان	۱۰۸	۱۰۵۹	۱۰۳	۱۱۶۲	۲/۱۷۹/۲۵۲	۹۴	۰	۱۰۴۲
مازندران	۳۴	۵۲۱	۳۵	۵۵۶	۱/۴۸۱/۲۵۲	۵۷	۰	۱۰۵۸
مرکزی	۵۸	۳۶۹	۹۵	۴۶۴	۲/۵۱۹/۲۳۰	۱۸	۰	۸۵۵
هرمزگان	۹	۷۳	۱۰	۸۳	۲/۹۷۸/۲۵۰	۰	۰	۱۲۲
همدان	۱۳	۱۲۱	۲۷	۱۴۸	۷۰۶/۲۵۰	۳۰	۰	۲۲۸
یزد	۴۱	۲۹۳	۸۶	۳۷۹	۳/۷۵۲/۸۴۰	۴	۰	۵۸۷
جمع کل	۱۰۶۸	۱۷۸۲۱	۲۲۲۲	۲۰۰۳۰۶	۹۸/۷۴۲/۵۲۵	۷۲۲	۷	۲۲۱۷۸

« نگاهی به رشد فعالیت

بهره‌برداری شرکت‌های تعاونی

معذنی در سال ۸۳ به تفکیک استان»

همانطور که قبلاً بیان گردیده در سال ۱۳۸۳ تولیدات معدنی شرکت‌های تعاونی نسبت به سال ۸۲ دارای ۷/۱ درصد رشد بوده است.

جدول پیوست شماره ( ) عملکرد شرکت‌های تعاونی معدنی را برحسب اولویت استخراج استانها در سال ۸۳ نشان می‌دهد. طبق این جدول استانهای ۱- سمنان با استخراج (۵۱۸۵ هزار تن) ۲- فارس با استخراج (۱۶۷۳/۵ هزار تن) ۳- خراسان رضوی با استخراج (۱/۵۷۲ هزار تن) ۴- تهران با استخراج

لرستان ۸- فارس، شرکت تعاونیهای معدنی در بخش معدن استان جایگاه مهم و قابل توجهی دارند.

در زمینه تولیدات معدنی به شرح زیر ۱- سیلیس (۳۹۲/۲۱۴ تن) ۲- سنگ نمک (۵۸/۹۲۸ تن) ۳- سولفات دوسود (۲۲/۱۶۹ تن) ۴- کالونن (۲۷/۸۶۷ تن) ۵- باریت (۱۳/۱۵۶ تن) ۶- ذغال سنگ ۷- فلورین ۸- بنتونیت، افزایش تولید وجود داشته (نسبت به سال ۸۲) ضمن اینکه تولید کانیهای ۱- خاک صنعتی ۲- تالک ۳- دولومیت ۴- خاک نسوز ۵- فلدسپات ۶- منیزیت در سال ۸۳ کاهش نشان می‌دهد.

(۱۳۵۸ هزار تن) ۵- مرکزی با استخراج (۱۳۰۶/۵ هزار تن) ۶- اصفهان با استخراج (۱۰۹۸ هزار تن) ۷- مازندران با (۱۰۳۷/۴ هزار تن) استانهای برتر از نظر میزان عملکرد شرکت‌های تعاونی معدنی می‌باشند. ضمناً استانهای ۱- ایلام ۲- خراسان شمالی ۳- اردبیل ۴- گلستان ۵- خراسان جنوبی ۶- گیلان از نظر فعالیت شرکت‌های تعاونی معدنی بسیار ضعیف می‌باشند. این علت در اکثر موارد به دلیل ضعف پتانسیل معدنی استان می‌باشد. همچنین در استانهای ۱- قم ۲- سمنان ۳- قزوین ۴- مرکزی ۵- سیستان و بلوچستان ۶- زنجان ۷-

«مقایسه عملکرد تعاونیهای معدنی در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۸۲ به تفکیک استان»

استان	۸۳ تن	۸۲	میزان رشد	درصد رشد
آذربایجان شرقی	۲۷۸/۷۶۸	۳۵۴/۴۳۵	-۷۵/۶۶۷	-۲۱/۴
آذربایجان غربی	۳۰۴/۸۹۰	۴۴۶/۲۸۱	-۱۴۱/۳۹۱	-۳۱/۷
اردبیل	۴/۱۵۰	۳/۳۱۱	۸۳۹	۲۵/۳
اصفهان	۱/۰۹۸/۰۰۱	۱/۱۴۱/۱۱۴	-۴۲/۱۱۳	-۴/۸
ایلام	-	۴۰/۵۸۸	۴۰/۵۸۸	۱۰۰
بوشهر	۵۷۲/۷۰۰	۵۸۰/۲۷۵	-۷/۵۷۵	-۱/۳
تهران	۱/۳۵۸/۰۴۴	۱/۱۴۷/۵۵۲	۲۱۰/۴۹۲	۱۸/۳
چهارمحال و بختیاری	۱۴۳/۸۸۸	۱۸۱/۱۷۹	-۳۷/۹۱۱	-۲۰/۶
خراسان رضوی	۱/۵۷۱/۹۶۱	۸۸۰/۴۹۵	۶۹۱/۵۶۶	۷۸/۶
خراسان شمالی	-	-	-	-
خراسان جنوبی	۳۵/۲۷۹	-	۳۵/۲۷۹	۱۰۰
خوزستان	۱۱۰/۹۰۰	۱۰۰/۰۰۰	۱۰/۹۰۰	۱۰۰/۹
زنجان	۴۱۴/۴۳۷	۳۱۸/۰۹۶	۹۶/۳۴۱	۳۰/۳
سمنان	۵/۱۸۵/۰۵۰	۴/۷۵۷/۸۸۰	۴۲۷/۱۷۰	۹
سیستان و بلوچستان	۶۸۲/۰۰۰	۲۰۰	۶۸۱/۸۰۰	-
فارس	۱/۶۷۳/۵۲۷	۱/۹۰۷/۹۵۲	-۲۳۴/۴۲۵	-۱۲/۳
قزوین	۶۷۷/۶۸۶	۳۳۳/۶۱۰	۳۴۴/۰۷۶	۱۰۳
قم	۸۲۴/۴۸۲	۸۶۵/۷۱۰	-۴۱/۲۲۸	-۴/۸
کردستان	۲۵۲/۳۸۳	۱۸۱/۳۷۰	۷۱۰/۱۳	۳۹/۲
کرمان	۳۱۶/۳۶۷	۱/۲۳۹/۲۴۴	-۸۲۲/۸۷۷	-۶۶/۴
کرمانشاه	۱۵۶/۰۰۰	۱۳۳/۵۰۰	۲۲/۵۰۰	۱۶/۸
کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۱/۴۵۰	۱۵۶/۵۰۰	-۴۵/۰۵۰	-۲۸/۸
گلستان	۱۰/۵۰۰	۵۰/۰۰۰	-۳۹/۵۰۰	-۷۹
گیلان	۶۲/۵۰۰	۶۵/۰۰۰	-۲/۵۰۰	-۳/۸
لرستان	۸۵۲/۳۹۸	۹۸۳/۹۱۵	-۱۳۱/۵۱۷	-۱۴/۴
مازندران	۱/۰۳۷/۳۹۹	۷۱۱/۵۸۶	۳۳۵/۸۱۳	۴۵/۸
مرکزی	۱/۳۰۶/۴۹۶	۱/۴۸۱/۱۸۵	-۱۷۴/۶۸۹	-۱۱/۸
هرمزگان	۸۹/۱۴۹	۵۳/۵۰۵	۳۵/۶۳۴	۶۶/۶
همدان	۲۸۷/۱۴۹	۱۴۶/۰۵۰	۱۶۱/۰۹۹	۱۲۷/۸
یزد	۴۲۷/۴۷۲	۳۷۷/۵۹۷	۴۹/۸۷۵	۱۳/۲
جمع کل	۱۹/۹۴۵/۰۱۶	۱۸/۶۱۹/۰۳۰	۱/۳۲۵/۹۸۷	۷/۱

عملکرد تعاونیهای معدنی بر حسب اولویت استخراج استانها در سال ۱۳۸۳

ردیف	نام استان	میزان استخراج (تن)
۱	سمنان	۵/۱۸۵/۰۰
۲	خراسان رضوی	۱/۵۷۱/۹۶۱
۳	فارس	۱/۴۷۳/۵۲۷
۴	تهران	۱/۳۵۸/۰۴۴
۵	مرکزی	۱/۳۰۶/۴۹۶
۶	اصفهان	۱/۰۹۸/۰۰۱
۷	مازندران	۱/۰۳۷/۳۹۹
۸	لرستان	۸۵۲/۳۹۸
۹	قم	۸۲۴/۴۸۲
۱۰	سیستان و بلوچستان	۶۸۲/۰۰۰
۱۱	قزوین	۶۷۷/۶۸۶
۱۲	بوشهر	۵۷۲/۷۰۰
۱۳	یزد	۴۲۷/۴۷۲
۱۴	کرمان	۴۱۶/۳۶۷
۱۵	زنجان	۴۱۴/۴۳۷
۱۶	آذربایجان غربی	۳۰۴/۸۹۰
۱۷	همدان	۲۸۷/۱۴۹
۱۸	آذربایجان شرقی	۲۷۸/۷۶۸
۱۹	کردستان	۲۵۲/۳۸۳
۲۰	کرمانشاه	۱۵۶/۰۰۰
۲۱	چهارمحال و بختیاری	۱۴۳/۸۸۸
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۱/۴۵۰
۲۳	خوزستان	۱۱۰/۹۰۰
۲۴	هرمزگان	۸۹/۱۳۹
۲۵	گیلان	۶۲/۵۰۰
۲۶	خراسان جنوبی	۳۵/۲۷۹
۲۷	گلستان	۱۰/۵۰۰
۲۸	اردبیل	۴/۱۵۰
۲۹	خراسان شمالی	-
۳۰	ایلام	-

مقایسه آمار عملکرد شرکت‌های تعاونی معدنی در سال ۸۳ با عملکرد معادن کشور به تفکیک استان

ردیف	استان	تعداد معادن		عملکرد سال ۸۳ تعاونیها (تن)	میزان رشد تعداد معادن		درصد عملکرد تعاونیها به معاون کشور
		مجموع	معادن فعال		فعال	غیرفعال	
۱	آذربایجان شرقی	۱۸	۱۵	۲۷۸/۷۶۸	۱۹۲	-	۳/۷
۲	آذربایجان غربی	۲۸	۲۰	۳۰۴/۸۹۰	۱۳۹	۳۹	۷/۳
۳	اردبیل	۵	۲	۴/۱۵۰	۳۹	۱۷	۰/۲
۴	ایلام	۱	۰	-	۲۵	۴	۰
۵	اصفهان	۳۴	۲۱	۱/۰۹۸/۰۰۱	۱۸۵	-	۸
۶	بوشهر	۲۲	۱۷	۵۷۲/۷۰۰	۹۸	۴۶	۸/۴
۷	تهران	۴۹	۳۱	۱/۳۵۸/۰۴۴	۷۶	۶۵	۱۳/۲
۸	چهارمحال و بختیاری	۸	۶	۱۴۳/۸۸۸	۴۸	۱	۹
۹	خراسان رضوی	۶۶	۵۱	۱/۵۷۱/۹۶۱	۲۶۴	-	۲۲
۱۰	خراسان شمالی	۷	-	-	-	-	-
۱۱	خراسان جنوبی	۱۳	۱۰	۳۵/۲۷۹	۸۲	۲۲	۲/۵
۱۲	خوزستان	۷	۳	۱۱۰/۹۰۰	۶۲	۳۱	۱/۴
۱۳	زنجان	۱۷	۱۴	۴۱۴/۴۳۷	۱۱۵	۲۵	۳۰
۱۴	سمنان	۴۷	۳۵	۵/۱۸۵/۰۰۰	۱۶۳	۸۵	۵۸/۴
۱۵	سیستان و بلوچستان	۵	۶	۶۸۲/۰۰۰	۱۰	۱۲	۳۳/۶
۱۶	فارس	۵۱	۴۸	۱/۶۷۳/۵۲۷	۲۱۰	۱	۲۱/۵
۱۷	قزوین	۱۵	۱۲	۶۷۷/۶۸۶	۹۶	-	۳۷/۵
۱۸	قم	۳۸	۱۶	۸۲۴/۴۸۲	۷۴	-	۸۸/۴
۱۹	کردستان	۲۲	۱۷	۲۵۲/۳۸۳	۱۵۰	-	۶/۲
۲۰	کرمان	۴۳	۴۵	۴۱۶/۳۶۷	۱۴۶	-	۱/۶
۲۱	کرمانشاه	۱۳	۸	۱۵۶/۰۰۰	۴۶	۱۰	۱۰/۶
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۳	۱۲	۱۱۱/۴۵۰	۳۵	۲۵	۴/۳
۲۳	گلستان	۶	۲	۱۰/۵۰۰	۲۵	۲	۵/۲
۲۴	گیلان	۵	۳	۶۲/۵۰۰	۴۸	-	۳/۸
۲۵	لرستان	۵۵	۵۳	۸۵۲/۳۹۸	۸۳	۲۴	۲۶/۴
۲۶	مازندران	۳۲	۲۶	۱/۰۳۷/۳۹۹	۸۱	۲۷	۴۶
۲۷	مرکزی	۶۳	۳۲	۱/۳۰۶/۴۹۶	۹۷	۴۲	۳۷/۷
۲۸	هرمزگان	۵	۳	۸۹/۱۳۹	۶۶	۱۲	۱/۶
۲۹	همدان	۱۳	۶	۲۸۷/۱۴۹	۱۲۷	۴۴	۸/۳
۳۰	یزد	۲۵	۱۸	۴۲۷/۴۷۲	۱۲۹	۶۰	۳
جمع کل		۷۰۵	۵۳۲	۱۹/۹۳۵/۰۱۶	۲۹۱۱	۶۰۲	۱۲/۸
							۱۵۵

« بررسی استخراج انواع مواد معدنی توسط شرکت‌های تعاونی معدنی و مقایسه آن با عملکرد بخش معدن در کل کشور »

در وزارت صنایع و معادن (معاونت امور معادن) معادن کشور را در سه گروه ۱- مصالح ساختمانی ۲- کانیهای غیرفلزی ۳- کانیهای فلزی، تقسیم بندی می‌کند. در اینجا هدف بررسی جایگاه تعاونیهای معدنی در فعالیتهای معدنی کشور به تفکیک سه گروه معدنی فوق الذکر می‌باشد.

۱- گروه مصالح ساختمانی این گروه از معادن شامل: ۱- سنگ آهک ۲- سنگ گچ و گچ خاکی ۳- سنگ لاشه ۴- پوکه معدنی ۵- سنگهای تزئینی مثل (چینی، مرمریت، مرمر، تراورتن و گرانیت) ۶- پوزولان می‌باشند. عمده ترین فعالیت معدنی در کشور از نظر تعداد معدن و نیز حجم

استخراج به این گروه از معادن اختصاص دارد. تعداد معادن فعال این گروه در کل کشور و در سال ۸۳ رقم ۱۹۸۴ معدن می‌باشد (۶۸٪ کل معادن فعال) و حجم استخراج معادن مصالح ساختمانی کشور ۱۰۴/۴۶۳/۷۸۶ تن معادل (۶۷٪ کل استخراج معادن کشور) می‌باشد.

و در مورد شرکت‌های تعاونی معدنی وضعیت به این شرح است: در سال ۸۳ شرکت‌های تعاونی معدنی فعال در معادن گروه مصالح ساختمانی ۷۴٪ معادن فعال (۴۰۸ معدن) و ۸۸٪ کل عملکرد معدنی تعاونیها (۵۹۲/۵۰۴ تن) را دارا بوده‌اند.

همانطور که گفته شد شرکت‌های تعاونی معدنی در سال ۸۳ جمعاً ۵۰۴/۱۷/۵۹۲ تن ماده معدنی مصالح ساختمانی استخراج نموده‌اند که این رقم نسبت به سال قبل از آن ۴۹۷/۷۵۵ تن افزایش تولید را نشان می‌دهد که معادل تقریباً (۴/۵ درصد) رشد می‌باشد. ضمناً عملکرد شرکت‌های

تعاونی معدنی در این گروه از کانیها ۱۶/۸٪ فعالیت معدنی کشور می‌باشد. این شرکتها در سال ۱۳۸۳ در زمینه استخراج کانیهای ۱- سنگ گچ ۲- سنگ آهک ۳- گرانیت ۴- مرمر و تراورتن ۵- پوکه معدنی نسبت به سال قبل افزایش تولید و در زمینه استخراج ۱- سنگ لاشه ۲- پوزولان ۳- چینی و مرمریت کاهش تولید داشته‌اند.

ضمناً سهم تعاونیهای معدنی در استخراج ۱- سنگ گچ (۵۲/۴٪) ۲- مرمریت (۳۶/۴٪) ۳- کل سنگهای تزئینی (۲۰/۷٪) استخراج این کانیها در سطح کشور می‌باشد.

ضمناً لازم به تذکر است که حدود ۵۰٪ استخراج کانیهای گروه مصالح ساختمانی به سنگ آهک اختصاص دارد که عمدتاً توسط کارخانه‌های سیمان بهره‌برداری می‌شوند و بعنوان ماده اولیه اصلی سیمان مورد مصرف قرار می‌گیرند. که چنانچه این رقم از کل استخراج مصالح ساختمانی کسر شود سهم تعاونیها در این گروه بسیار قابل ملاحظه می‌گردد.

* آمار استخراج معادن تعاونیها در سال ۱۳۸۳ به تفکیک ماده معدنی *

ردیف	ماده معدنی	تعداد معادن		ردیف	ماده معدنی	تعداد معادن		ردیف	ماده معدنی
		فعال	مجموع			فعال	مجموع		
۱	سنگ گچ و گچ خاکی	۷۷	۹۸	۲۱	زغال سنگ	۷/۶۴۹/۸۷۵	۲۱	۳۵/۴۶۹	۱۲
۲	سنگ آهک	۳۵	۴۲	۲۲	بازالت	۳/۷۷۹/۶۱۶	۲۲	۳/۳۳۰	۲
۳	پوزولان	۱	۱	۲۳	بنتونیت	۵۳/۵۴۵	۲۳	۵/۸۰۰	۳
۴	سنگ لاشه و واریزه کوهی	۶۶	۱۰۶	۲۴	تالک	۲/۳۶۸/۷۵۴	۲۴	۷/۸۲۵	۳
۵	سنگ چینی	۵۹	۹۳	۲۵	فلدسپات	۱/۵۸۸/۹۵۲	۲۵	۳۴/۲۹۵	۶
۶	مرمریت	۶۱	۸۹	۲۶	منیزیت	۱/۴۲۰/۹۳۶	۲۶	۳/۵۵۸	۱
۷	سراورتن	۲۹	۳۸	۲۷	پوکسیت	۳۳۲/۵۲۷	۲۷	۲۱/۰۰۰	۲
۸	مرمر	۱۰	۱۳	۲۸	فیروزه	۳۶/۷۷۷	۲۸	۲۰	۱
۹	گرانیت	۱۸	۳۴	۲۹	مس	۱۱۵/۷۳۵	۲۹	۱/۱۰۰	۱
۱۰	کانولن	۷	۶	۳۰	کیالت	۱۲۵/۵۵۲	۳۰	۶/۰۰۰	۱
۱۱	خاک صنعتی	۱۴	۲۰	۳۱	منگنز	۳۱۶/۲۲۱	۳۱	۳/۲۰۰	۳
۱۲	خاک نسوز	۶	۷	۳۲	براکس	۱۸/۱۹۱	۳۲	۳۳۷	۱
۱۳	سولفات دوسود	۸	۱۹	۳۳	گرونا	۵۳/۷۱۹	۳۳	۰	۰
۱۴	دولومیت	۲	۵	۳۴	گل سفید	۱۰۰/۶۰	۳۴	۵۰۱	۲
۱۵	پرلیت	۱	۱	۳۵	سرب و روی	۷/۵۲۸	۳۵	۰	۰
۱۶	سنگ نمک و نمک آبی	۲۵	۳۶	۳۶	فلورین	۸۰۹/۴۴۳	۳۶	۱۲/۰۰۵	۳
۱۷	باریت	۶	۹	۳۷	صدف	۳۲/۳۵۰	۳۷	۰	۰
۱۸	پوکه معدنی	۶	۱۱	۳۸	آلومینت	۲۵۹/۷۵۱	۳۸	۰	۰
۱۹	سیلیس	۱۱	۱۲	۳۹	کرومیت	۷۳۵/۳۹۶	۳۹	۳/۵۰۰	۲
۲۰	سنگ آهن	۸	۱۰	۴۰	زئولیت	۱۳۸/۹۶۳	۴۰	۵۰۰	۱
جمع		۷۱۰		جمع		۱۹/۹۹۱/۷۴۱		۵۴۱	

"جدول مقایسه عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی در گروه مصالح ساختمانی در سالهای ۸۲ و ۸۳"

ردیف	نوع ماده معدنی	عملکرد تعاونیهای معدنی در سال ۸۲	عملکرد تعاونیهای معدنی در سال ۸۳	میزان رشد	درصد رشد
۱	سنگ لاشه و واریزه کوهی	۲/۴۵۵/۸۰۹	۲/۳۸۷/۷۰۰	-۶۸/۱۰۹	
۲	سنگ گچ و گچ خاکی	۷/۴۸۲/۶۲۵	۷/۶۴۹/۸۷۵	۴۰۱/۲۵۰	۵/۵۴
۳	سنگ آهک	۲/۳۶۲/۸۱۴	۳/۷۷۹/۶۱۶	۱/۴۱۶/۸۰۲	۶۰
۴	پوزولان	۸۰۱/۲۷۳	۵۳/۵۴۵	-۷۴۷/۷۲۸	
۵	گرانیت	۹۹/۱۸۷	۱۱۵/۷۳۵	۱۶/۵۴۸	۱۶/۷
۶	مرمر و تراورتن	۳۴۴/۴۷۸	۳۶۹/۳۱۴	۲۴/۸۳۶	۷/۲
۷	چینی و مرمریت	۳/۲۸۰/۵۶۵	۲/۹۷۳/۶۳۸	-۳۰۶/۹۲۷	
۸	پوکه معدنی	۲۴۴/۲۵۶	۲۵۹/۷۵۱	۱۵/۴۹۵	۶/۳
۹	بازالت	-	۳/۳۳۰	۳/۳۳۰	
جمع کل		۱۶/۸۳۷/۰۰۷	۱۷/۵۹۲/۵۰۴	۷۵۵/۴۹۷	۴/۴۹

طبق آمار دریافتی از معاونت امور معادن وزارت صنایع و معادن در سال ۱۳۸۳ تعداد ۶ فقره پروانه بهره‌برداری معدن با ظرفیت استخراج حدود ۱/۷ میلیون تن به نام شرکت‌های تعاونی معدنی صادر گردیده است.

"مقایسه عملکرد معاون گروه مصالح ساختمانی تعاونیهای معدنی با کل معاون کشور"

ردیف	نوع ماده معدنی	تعداد تعاونیهای معدنی فعال در سال ۸۳	عملکرد تعاونیهای معدنی در سال ۸۴	تعداد کل معادن فعال کشور در سال ۸۳	عملکرد کل معادن فعال کشور در سال ۸۳	درصد عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی به کل معادن کشور
۱	سنگ آهک	۳۵	۳/۷۷۹/۶۱۶	۲۰۱	۵۰/۴۰۳/۳۸۵	۷/۵
۲	سنگ گچ و گچ خاکی	۷۶	۷/۶۴۹/۸۷۵	۲۷۰	۱۴/۶۰۵/۳۶۷	۵۲/۴
۳	سنگ لاشه و بازالت	۷۹	۲/۳۹۱/۰۳۰	۶۰۴	۲۶/۵۴۰/۳۹۲	۹
۴	مرمریت	۷۰	۱/۴۲۰/۹۳۶	۲۹۶	۳/۹۰۱/۰۹۸	۳۶/۴
۵	تراورتن	۲۸	۳۳۲/۵۳۷	۱۱۲	۱/۳۱۲/۱۷۳	۲۵/۳
۶	سنگ چینی	۸۴	۱/۵۸۸/۹۵۲	۱۴۳	۵/۱۳۵/۱۵۴	۳۰/۹۴
۷	مرمر	۱۲	۳۶/۷۷۷	۵۲	۱۰۲/۵۱۵	۳۵/۹
۸	گرانیت	۱۶	۱۱۵/۷۳۵	۲۴۹	۹۲۷/۲۵۳	۱۲/۵
۹	پوکه معدنی پوزولان	۸	۳۱۳/۲۹۶	۵۷	۱/۵۳۶/۴۴۸	۲۰/۴
جمع کل		۴۰۸	۱۷/۵۹۲/۵۰۴	۱/۹۸۳	۱۰۴/۴۶۳/۷۸۶	۱۶/۸

۲- گروه کانیهای غیرفلزی

تنوع معادن در این گروه نسبت به دو گروه دیگر بسیار چشمگیر است، بطوریکه در سال ۱۳۸۳ از ۴۰ نوع ماده معدنی غیرفلزی موجود در کشور از ۳۸ نوع کانسار بهره‌برداری صورت گرفته است. بسیاری از این کانسارها به عنوان ماده اولیه صنایع بکار می‌روند. مثل ۱- سیلیس ۲- کائولن ۳- خاک صنعتی ۴- دولومیت ۵- سولفات دوسود ۶- نسوزها ۷- باریت و ...

تعداد معادن فعال این گروه در کشور ۷۹۴ و تعداد کل آن ۱۰۲۶ معدن می‌باشد.

مهمترین معادن این گروه از نظر میزان استخراج در سال ۸۳ به ترتیب عبارتند از ۱- سیلیس با استخراج

۲/۹۳۶/۰۰۳ (تن) ۲- سنگ نمک با استخراج ۲/۱۵۰/۲۱۲ (تن) ۳- زغال سنگ با استخراج ۲/۰۷۹/۶۰۴ (تن) ۴- خاک صنعتی با استخراج ۱/۰۴۲/۲۷۲ (تن) ۵- سولفات دوسود با استخراج ۶۳۲/۴۶۹ (تن) ۶- کائولن با استخراج ۶۱۵/۰۹۹ (تن) و معادن دولومیت. خاک نسوز

رقم کلی استخراج این گروه از معادن در سال ۸۳ (۱۲/۰۲۳/۴۴۸) در تمام کشور می‌باشد. که نسبت به سال قبل از آن (۲/۰۷۲/۷۵۰) افزایش نشان می‌دهد که ۲۰/۸٪ رشد نشان می‌دهد. شرکتهای تعاونی معدنی در سال مورد نظر جمعاً ۲/۲۰۸/۱۱۰ تن از انواع مواد معدنی در گروه کانیهای غیرفلزی استخراج داشته‌اند.

تولید برخی از این کانیها در سال ۱۳۸۳ نسبت به سال قبل افزایش خوبی داشته است مثل ۱- سیلیس ۲- کائولن ۳- باریت ۴- سولفات دوسود ۵- فلورین و ... و در برخی موارد کاهش تولید داشته‌ایم از آنجمله ۱- خاک صنعتی ۲- خاک نسوز ۳- دولومیت ۴- منیزیت و ...

شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳ به میزان ۴۹۱/۹۱۵ تن در گروه غیرفلزی افزایش تولید داشته‌اند (معادل ۲۸/۷ درصد) عملکرد تعاونیها در معادن این گروه به تفکیک کانیها و همچنین تغییرات تولید آن در دو سال اخیر و همچنین مقایسه این عملکرد با کل بخش معادن غیرفلزی کشور در جداول پیوست ذکر گردیده است.

"آمار معادن مصالح ساختمانی کشور در سال ۱۳۸۳ به تفکیک ماده معدنی"

میزان ذخیره (هزار تن)	میزان استخراج واقعی (تن)	تعداد پرسنل	هویت بهره‌بردار				تعداد معادن			ماده معدنی	
			جمع	خصوصی	تعاونی	دولتی	کل	در حال تجهیز	متوقف یا فصلی		فعال
۷/۹۴۱/۸۹۵	۵۰/۴۰۳/۳۸۵	۳/۸۰۰	۲۲۹	۱۵۶	۴۰	۳۳	۲۲۹	۶	۲۲	۲۰۱	سنگ آهک
۱/۲۵۴/۶۰۰	۱۴/۶۰۵/۳۶۷	۲/۵۶/۶	۳۴۹	۲۴۲	۹۸	۹	۳۴۹	۲۶	۵۳	۲۷۰	سنگ گچ
۶۱۰۷۶/۶۴۹	۲۶/۵۴۰/۳۹۲	۷/۴۷۴	۷۸۹	۶۵۳	۱۰۶	۳۰	۷۸۹	۴۷	۱۳۸	۶۰۴	سنگ لاشه
۹۴۴/۷۷۷	۳/۹۰۱/۰۹۸	۵/۱۴۴	۳۷۵	۲۸۲	۸۹	۴	۳۷۵	۲۲	۵۷	۲۶۹	مرمریت
۱۸۰/۲۲۳	۱/۳۱۲/۱۷۳	۱/۷۴۸	۱۴۷	۱۰۲	۳۸	۷	۱۴۷	۱۲	۲۳	۱۱۲	تراورتن
۲۵۹/۲۸۱	۵/۱۳۵/۱۵۴	۴/۷۹۸	۱۶۵	۱۱۱	۴۹	۵	۱۶۵	۲	۲۰	۱۴۳	سنگ چینی
۱۰/۲۳۰	۱۰۲/۵۱۵	۷۶۸	۵۸	۴۳	۱۳	۲	۵۸	۱	۵	۵۲	مرمر
۳۵۴/۹۱۷	۹۲۷/۲۵۳	۳/۹۳۸	۳۱۴	۲۷۹	۳۴	۱	۳۱۴	۱۵	۵۰	۲۴۹	گرانیت
۴۰۰/۱۷۸	۱/۵۳۶/۴۴۸	۶۱۴	۶۶	۵۴	۱۱	۱	۶۶	۲	۷	۵۷	پوکه معدنی
۱۷۴۲۲۷۵۱	۱۰۴۴۶۳۷۸۶	۳۰۹۴۰	۲۴۹۳	۱۹۲۲	۴۷۸	۹۲	۲۴۹۳	۱۳۳	۳۷۵	۱۹۸۳	جمع

"آمار عملکرد معادن گروه کانیهای غیر فلزی تعاونیهای معدنی در سال ۸۲ و مقایسه آن با سال ۸۳"

ردیف	ماده معدنی	تعداد معادن فعال		استخراج در سال ۸۲	استخراج در سال ۸۳	تغییرات	درصد رشد
		سال ۸۲	سال ۸۳				
۱	دولومیت	۳	۲	۱۲/۷۵۶	۱۰۰/۰۶۰	-۲/۶۹۶	-
۲	سیلیس	۱۲	۱۱	۳۴۳/۱۸۲	۷۳۵/۳۹۶	۳۹۲/۲۱۴	۱۱۴/۳
۳	سنگ نمک و نمک آبی	۲۳	۲۵	۷۵۰/۴۱۵	۸۰۹/۳۴۳	۵۸/۹۲۸	۷/۸
۴	خاک صنعتی	۱۴	۱۴	۳۴۶/۱۴۶	۳۱۶/۷۲۱	-۲۹/۴۲۵	-
۵	کائولن	۴	۷	۸۵/۲۸۵	۱۲۵/۵۵۲	۴۰۲۶۷	۴۷
۶	تالک	۲	۲	۱۴/۷۲۷	۷/۸۲۵	-۶/۹۰۲	-
۷	باریت	۹	۶	۱۸/۱۹۴	۳۱/۳۵۰	۱۳/۱۵۶	۷۲
۸	فلدسپات	۷	۶	۳۴/۷۴۷	۳۴/۲۹۵	-۴۵۲	-
۹	منیزیت	۲	۱	۴/۶۱۸	۳/۵۵۸	-۱/۰۶۰	-
۱۰	گل سفید	۲	۲	-	۵۰۱	۵۰۱	-
۱۱	خاک نسوز	۶	۶	۳۰/۵۲۰	۱۸/۱۹۱	-۱۲/۳۲۹	-
۱۲	سولفات دوسود	۸	۸	۲۱/۵۵۰	۵۳/۷۱۹	۳۲/۱۶۹	۱۴۹
۱۳	پرلیت	۱	۱	۵/۴۹۵	۷/۵۲۸	۲/۰۳۳	۳۷
۱۴	زغال سنگ	۱۱	۱۲	۳۱/۲۷۳	۳۵/۴۶۹	۴/۱۹۶	۱۳/۴
۱۵	بنتونیت	۱	۲	۳/۷۵۰	۵/۸۰۰	۲/۰۵۰	۵۵
۱۶	براکس	۱	۲	۳۲۶	۲۳۷	-۸۹	-
۱۷	صدف دریایی	۱	۱	۲/۰۰۰	۷/۵۰۰	۵/۵۰۰	۲۷۵
۱۸	گرونا	۱	۰	۲/۰۰۰	-	-	-
۱۹	فلورین	۳	۳	۹/۱۷۱	۱۳/۰۰۵	۲/۸۳۴	۳۱
۲۰	فیروزه	۱	۱	۱۹	۲۰	۱	۵۰
۲۱	آلونیت	۱	۰	-	-	-	-
۲۲	زنولیت	۰	۱	-	۵۰۰	۵۰۰	-
جمع کل		۱۱۳	۱۱۲	۱/۷۱۶/۱۷۵	۲/۲۰۸/۱۱۰	۴۹۱/۵۷۸	۲۸/۷

"مقایسه آمار عملکرد معادن گروه کانیهای غیر فلزی تعاونیهای معدنی با معادن کل کشور"

ردیف	ماده معدنی	تعداد معادن فعال تعاونیهای معدنی	عملکرد تعاونیهای معدنی فعال در سال ۸۳	تعداد معادن فعال کشور	عملکرد معادن فعال کشور در سال ۸۳	درصد عملکرد تعاونیهای معدنی به معادن کل کشور
۱	دولومیت	۲	۱۰۰/۰۶۰	۲۳	۶۰۹/۴۰۵	۱/۷
۲	سیلیس	۱۱	۷۳۵/۳۹۶	۱۰۹	۲/۹۳۶/۰۰۳	۲۵
۳	سنگ نمک	۲۵	۸۰۹/۳۴۳	۹۷	۲/۱۵۰/۲۱۲	۳۷/۶
۴	خاک صنعتی	۱۴	۳۱۶/۷۲۱	۹۸	۱/۰۴۲/۲۷۲	۳۰/۴
۵	کائولن	۷	۱۲۵/۵۵۲	۲۹	۶۱۵/۰۹۹	۲۰/۴
۶	تالک	۲	۷/۸۲۵	۱۳	۱۰۶/۵۴۱	۷/۳
۷	باریت	۶	۳۱/۳۵۰	۶۳	۲۰۷/۷۱۶	۱۵
۸	فلدسپات	۶	۳۴/۲۹۵	۳۶	۲۵۰/۸۲۱	۱۳/۷
۹	منیزیت	۱	۳/۵۵۸	۱۷	۸۹/۰۸۷	۴
۱۰	خاک نسوز	۶	۱۸/۱۹۱	۳۳	۵۷۸/۷۵۰	۲/۱
۱۱	سولفات دوسود	۸	۵۳/۷۱۹	۳۰	۶۳۲/۴۶۹	۸/۵
۱۲	پرلیت	۱	۷/۵۲۸	۷	۲۵/۵۰۰	۲۹/۵
۱۳	زغال سنگ	۱۲	۳۵/۴۶۹	۱۱۵	۲/۰۷۹/۶۰۴	۱/۷
۱۴	بنتونیت	۲	۵/۸۰۰	۳۴	۱۷۴/۵۹۴	۲/۳
۱۵	براکس	۲	۲۳۷	۳	۲/۱۴۲	۱۱
۱۶	صدف دریایی	۱	۷/۵۰۰	۱۷	۱۳۷/۰۱۳	۵/۵
۱۷	فلورین	۳	۱۳/۰۰۵	۱۲	۴۱/۲۲۰	۳۹/۱
۱۸	فیروزه	۱	-	۱	۲	-
۱۹	گل سفید	۲	۵۰۱	۶	۴۸۸	۱۰۰
۲۰	آلونیت	۰	-	-	-	-
۲۱	زنولیت	۱	۵۰۰	۷	۵۱/۵۰۰	۱
۲۲	بنتونین	-	-	۱۶	۲۴/۰۰۰	-
۲۳	سلستین	-	-	۲	۷/۵۰۰	-
۲۴	خاک سرخ وزرد	-	-	۶	۷/۱۷۹	-
۲۵	میکا	-	-	۴	۷/۰۳۲	-
۲۶	دیاتومیت	-	-	۲	۹/۵۰۰	-
۲۷	فسفات	-	-	۲	۲۲۲/۴۰۰	-
۲۸	نلقین سینت	-	-	۲	۵۰۰	-
۲۹	گرافیت	-	-	۱	۹۱	-
۳۰	زرنیخ	-	-	۱	۸۹	-
۳۱	بنه نسوز	-	-	۱	-	-
جمع کل		۱۱۳	۲/۲۰۸/۱۱۰	۷۹۲	۱۲/۰۲۳/۴۶۸	۱۸/۳۷

میزان استخراج معادن غیر فلزی کشور در سال ۱۳۸۳

نام استان	سیلیس	کائولن	خاک صنعتی	فلدسپات	تالک	میکا	دولومیت	بر	نمک	زردیخ	سیلیسین	باریت
آذربایجان شرقی	۵۴۹۶۷۲	۳۵۶۵۹۴	۱۲۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰			۶۰۰۰		۳۱۴۴			۱۴۴۰۰
آذربایجان غربی	۳۴۷۶۱					۹۶۲	۲۸۰۵		۴۴۰۶	۸۹		۲۴۶۹۵
اصفهان	۲۲۲۱۶۳	۶۸۲۶۰	۵۶۰۰	۲۷۵۰	۳۵۰۰۰		۲۵۵۶		۹۶۸۰۰			۲۵۱۶۴
اردبیل	۶۴۳۹۰		۸۳۳۰۰									۱۰۵۰
ایلام	۳۰۰۰۰								۱۹۷۵			
بوشهر									۲۳۰۰۰			۶۸۰
تهران	۱۸۹۵۲		۸۵۰۰		۴۵۰							
چهارمحال و بختیاری	۵۰۰۰											
خوزستان	۳۶۶۳۰۰						۲۲۰۰۰۰		۴۴۱۴۵			
خراسان رضوی و شمالی	۴۰۰۰	۹۷۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۵۰۰				۶۱۰۰۰			۳۰۰۰
خراسان جنوبی				۳۵۸۰								
زنجان	۳۷۲۵۶۹	۱۳۹۸۸	۶۴۴۴۷	۴۴۲۵۰				۲۱۰۵	۱۵۱۸۸			
سیستان و بلوچستان					۸۰۰							
سمنان	۲۳۰۰۰	۱۳۵۰۰	۲۱۰۰۰۰	۷۷۵۰		۷۰	۱۸۶۰۰		۸۶۰۰۰۰		۷۵۰۰	۹۵۰۰
فارس									۲۲۹۶۲۵			۵۸۰۰۰
کردستان	۵۲۰۰								۴۰۰۰			۱۰۰۰۰۰
کرمان	۱۱۶۷۷۵	۳۱۷۳۳						۳۷	۵۶۶۲۰			۲۵۰۰۰
کرمانشاه	۲۵۰۰۰											
کهگیلویه و بویراحمد									۱۵۰۰			
گیلان	۵۰۰		۳۰۰۰			۶۰۰۰	۷۰۰					
لرستان	۱۸۰۸۷۳			۱۵۱۷۹	۷۵۲۹۱							
مازندران												
مرکزی	۱۰۱۵۰	۵۰۰۰		۳۳۴۹۲	۳۵۰۰				۵۱۶۸			۱۳۵۴۳
هرمزگان												
همدان	۵۳۵۰۲			۱۰۳۵۰			۷۹۸۰۰					
یزد	۹۸۸۹۸	۲۱۸۱۱	۲۹۱۱۰۱	۲۱۳۵۰					۵۹۹۵			۹۶۴۴۲
قم									۲۰۰۰۰			۷۵۰۰
قزوین	۷۵۵۲۹۸	۱۸۲۱۳					۱۳۷۰۰		۲۹۰			۲۵۰
گلستان												
جمع	۲۹۳۶۰۰۳	۶۱۵۰۹۹	۱۰۴۴۲۷۲	۲۵۰۸۲۱	۱۰۶۵۴۱	۷۰۴۲۲	۶۰۹۳۰۵	۲۱۴۲	۲۱۵۰۲۱۲	۸۹	۷۵۰۰	۲۰۷۷۱۶

میزان استخراج معادن غیر فلزی کشور در سال ۱۳۸۳

نام استان	باریت	پولیت	سولفات دوسود	سوزها	چیزیت	سولفات	صدف	خاک سوج	سنگات	سنگ	پیمان	سنگ	سنگ	سنگ	سنگ	سنگ
آذربایجان شرقی	۲۵۵۰۰	۹۵۰۰	۷۵۰۰	۱۳۷۵۰												
آذربایجان غربی				۵۱۲۲۵												
اصفهان			۷۵۲۷۸													
اردبیل																
ایلام																
بوشهر																
تهران			۷۴۶۸۶													
چهارمحال و بختیاری				۵۴۰۲												
خوزستان							۷۷۵۰									
خراسان رضوی و شمالی			۳۵۰۰۰	۱۰۰۰												۱۵۰۰
خراسان جنوبی			۱۰۵۶۶		۸۸۱۳۸											
زنجان																
سیستان و بلوچستان																
سمنان			۹۷۰۰	۳۰۶۵۰	۹۵۰											
فارس				۴۴۰۶۹												
کردستان																
کرمان				۲۳۵۰												
کرمانشاه				۲۹۷۶۹												
کهگیلویه و بویراحمد																
گیلان																
لرستان																
مازندران																
مرکزی			۲۴۷۸۴					۲۴۶								۱۵۷۷۵
هرمزگان								۵۸۵۳								
همدان																
یزد				۳۹۸۵۵												۱۹۹۸۵
قم																
قزوین																
گلستان																
جمع	۲۵۵۰۰	۹۵۰۰	۱۷۶۵۲	۵۷۸۷۰	۸۹۰۰۰	۲۲۴۶۹	۱۳۷۰۱۳	۷۱۷۱	۷۱۷۱	۲۰	۷۷۵	۲۰۷۷۱۶				

«گروه کانیهای فلزی»

کانیهای این گروه عبارتند از ۱- بوکسیت ۲- سنگ آهن ۳- منگنز ۴- سرب و روی ۵- کرومیت ۶- مس ۷- طلا ۸- کبالت ۹- آنتیموان
تعداد معادن فعال این گروه در سال ۸۳ جمعاً ۱۳۳ بوده که عمدتاً شامل معادن آهن (۴۴) کرومیت (۲۸) مس (۱۸) می باشد. کانی آهن در میان فلزات، پرمصرفترین فلز جهان می باشد و حجم استخراج آن در ایران ۱۸/۲۲۸/۲۵۸ تن می باشد. در کنار آن سنگ مس نیز تولید بسیار بالائی دارد (۱۸/۸۳۴/۸۴۱ تن). جمع این دو کانسار بیش از ۹۴٪ حجم استخراج معادن فلزی کشور را به خود اختصاص

می دهد. وضعیت بقیه معادن گروه به شرح زیر است. سرب و روی (۲۶۵/۱۲۷۵ تن) بوکسیت (۴۷۲/۰۷۶ تن) کانسار طلا (۲۹۹/۰۴۴ تن) کرومیت (۱۳۷/۱۳۱ تن) منگنز (۱۲۸/۹۲۳ تن). ضمناً در میان استانهای کشور، کرمان به تنهایی با استخراج (۱/۴۱/۲۳/۵۸۰ تن) حدود ۶۰٪ استخراج کانیهای فلزی را به خود اختصاص داده است و بعد از آن استان یزد با استخراج (۱۲/۳۳۰/۵۱۸ تن) در مقام دوم قرار دارد.
اگرچه تعداد معادن تحت بهره برداری شرکتهای دولتی محدود و طبق آمار وزارت صنایع و معادن فقط ۱۳ معدن می باشد ولی عمده تولیدات

معادن فلزی توسط بخش دولتی استخراج می شود (بیش از ۹۵ درصد) سهم بخش تعاونی و خصوصی در بهره برداری از این معادن بسیار ناچیز است.
نیاز به سرمایه گذاری خیلی بالا، دیر بازده بودن از مشکلاتی است که باعث می شود انگیزه بخش غیردولتی را محدود کند. شرکتهای تعاونی معدنی در سال ۸۳ تعداد ۲۱ معدن فلزی تحت بهره برداری داشته اند و جمعاً ۱۷۳/۷۶۳ تن انواع فلزات را استخراج نموده اند. (کمتر از ۰/۵ درصد کل تولیدات)، اطلاعات بیشتر و عملکرد تفکیکی معادن گروه در جدول پیوست آورده شده است.

میزان استخراج معادن فلزی کشور در سال ۱۳۸۳

نام استان	بوکسیت	آهن	منگنز	آنتیموان	سرب	کرومیت	مس	طلا	کبالت	جمع
آذربایجان شرقی	.	.	۲۰۰۰	.	.	.	۱۰۲۰۰۰	.	.	۱۰۴۰۰۰
آذربایجان غربی	.	۱۵۱۸۱	۳۲۵	.	.	.	.	۱۳۶۷۸۸	.	۱۴۴۲۹۴
اصفهان	.	۲۰۸۹	.	.	۴۴۱۸۰۸	.	.	۱۷۲۲۵۶	.	۶۱۶۱۵۳
اردبیل	.	۴۹۰۰۰	.	.	.	.	.	.	.	۴۹۰۰۰
ایلام	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
بوشهر	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
تهران	۱۳۳۶۱	.	۴۱۴	.	.	.	.	.	.	۱۳۷۷۵
چهارمحال و بختیاری	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
خوزستان	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
خراسان رضوی و شمالی	۲۲۵۱۵	۴۴۰۰۰	۲۰۰	.	.	۱۶۰۰۰	۵۰	.	.	۸۸۱۳۶۵
خراسان جنوبی	۴۵۰۰	.	.	.	.	۱۳۶۳۲	۳۸۰۰۰	.	.	۵۶۱۳۲
زنجبار	.	۱۸۲۰۰	۱۰۰۰	.	۶۶۶۶۷۱	.	۱۵۰	.	.	۶۸۴۰۲۱
سیستان و بلوچستان	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
سمنان	۵۰۰۰	۸۰۰۰۰	۲۰	.	.	۱۱۵۳۰	۱۱۰۰	.	.	۹۷۶۵۰
فارس	.	.	۱۰۰۰۰	.	۳۰۰۰	۹۷۷۵	.	.	.	۲۲۷۷۵
کردستان	.	۱۰۴۰۰۰	۳۰۰	.	.	.	.	.	.	۱۰۴۰۰۰
کرمان	.	۲۷۶۴۱۰۲	۱۳۵۴	.	۴۱۰۰۰	۸۰۱۴۴	۱۸۶۹۳۵۴۱	.	.	۲۳۵۸۰۱۴۱
کرمانشاه	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
کهگیلویه و بویراحمد	۲۰۰	.	.	.	.	.	.	.	.	۲۰۰
گیلان	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
لرستان	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
مازندران	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
مرکزی	.	۴۱۲۰۶۱	.	.	۳۵۵۹۳	.	.	.	.	۶۰۰۰
هرمزگان	.	۵۴۵۰۰	.	.	۶۱۰۰	.	.	.	.	۴۴۷۶۵۴
همدان	.	۵۸۵۰۰	.	.	۶۰۰۰	.	.	.	.	۶۰۰۰
یزد	۲۲۷۰۰	۱۲۲۳۰۶۲۵	.	.	۷۷۱۹۳	.	.	.	.	۶۴۵۰۰
قم	.	.	۱۱۳۳۱۰	.	.	.	.	.	.	۱۳۳۳۰۵۱۸
قزوین	۱۳۰۰	.	.	.	.	.	.	.	.	۱۱۳۳۱۰
گلستان	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۱۳۰۰
جمع	۴۷۲۰۷۶	۱۸۳۲۸۲۵۸	۱۲۸۹۲۳	.	۱۲۷۵۲۶۵	۱۲۷۱۳۱	۱۸۸۳۳۸۳	۲۹۹۰۴۴	.	۳۷۲۷۵۳۴

«تنگناها و پیشنهادات»

تنها راه توسعه بخش معدن، تقویت بازار و تقاضا در این بخش است و این امر با انجام اقداماتی که به توسعه صنعت بیانجامد میسر است. تحرک در بخش‌های صنعت بطور مستقیم تقاضا را برای محصولات نظیر آهن، آلومینیوم، مس، روی، سیمان، گچ و غیره افزایش میدهد. ارزش افزوده صنعت در سال ۷۶ معادل ۳۶۴۸۵ میلیارد ریال بوده که در سال ۸۳ به ۷۱۶۷۰ میلیارد ریال رسید. (رشد متوسط ۸/۸۱ درصد) ارزش افزوده بخش معدن نیز در این سالها بطور متوسط ۷/۳۷ درصد بوده است.

سهم سرمایه‌گذاری صنعت و معدن از کل سرمایه‌گذاری کشور در سال ۷۵ حدود ۱۰/۳۳٪ بوده که در سال ۸۲ به ۳۰/۱۰٪ درصد رسید. طبق استانداردهای جهانی ایران می‌بایست ۱٪ از تولید جهانی مواد معدنی را در اختیار داشته باشد یعنی استخراج سالانه ۵۰۰ میلیون تن.

در حال حاضر بسیاری از محصولات معدنی به صورت خام با کنسانتره صادر می‌شود و بعنوان مثال می‌توان به باریت اشاره کرد. این ماده معدنی بصورت خام دارای قیمت واحد ۴۲/۵ دلار در بازار جهانی است. این سنگ پس از آسیا شدن که یک مرحله ساده فرآوری است دارای قیمت واحد ۷۷/۵ دلار که ارزش افزوده ۱۸۲ درصد می‌شود. و در

مرحله سوم به صورت پودر میکرونیزه در می‌آید به قیمت ۱۹۲/۵ دلار و ارزش افزوده ۴۵۲ درصد و در صورتیکه فرآوری نهایی بر روی آن انجام شود و محصول خالص بدست آید، قیمت واحد آن ۲۰۰۰ دلار و ارزش افزوده ۴۷۰۵ درصد می‌شود.

پس همانطور که می‌بینیم از جمله تنگنهای توسعه بخش معدن عمدتاً توسعه صنعت می‌باشد. شرکتهای تعاونی معدنی تاکنون عمدتاً در معادن مصالح ساختمانی و کانیهای غیرفلزی فعالیت دارند و در زمینه استخراج کانیهای فلزی که خیلی باارزش بوده و بیش از ۲۶٪ تولیدات معدنی کشور را شامل می‌شود نقشی ندارند. دلیل عمده آن سرمایه‌گذاری بالا در این بخش می‌باشد. ضمناً سیاست واگذاری معدن بنحوی است که معادل فلزی بدلیل بزرگ بودن حجم فعالیت آن در انحصار بخش دولتی باقی مانده است.

چنانچه در نظر باشد نقش تعاونی در اقتصاد کشور و تولید ناخالص ملی از رقم ۵ درصد فعلی به ۲۵ درصد ارتقاء یابد قطعاً می‌باید شرایطی فراهم کرد که تعاونیها نیز در کارهای بزرگ اقتصادی حضور پیدا نمایند. و مشخصاً تعاونیهای معدنی باید در استخراج معادن فلزی نقش ایفا نمایند. با توجه به اینکه دولت در نظر دارد تولیدات معدنی را در بخش فلزی توسعه دهد مثلاً تا پایان سال ۸۸ (برنامه چهارم) تولید ذغالسنگ

به سه برابر، سنگ آهن تا ۲/۵ برابر و همینطور سایر فلزات افزایش دهد تولید سالانه سیمان در حال حاضر ۳۲ میلیون تن که تا پایان برنامه چهارم به ۶۰ میلیون تن می‌رسد. با توجه به اینکه مواد اولیه سیمان را سنگ آهک، پوزولان، سنگ گچ تشکیل می‌دهند، باید شرایط برای حضور تعاونیها در این نوع معادن و فعالیتها را مهیا نمود. مثلاً از طریق دادن اولویت به تعاونیها در فعالیت‌های پیمانکاری. هم اکنون تعاونیها بعنوان پیمانکار استخراج در

معادن کارخانه‌های سیمان آبیگ و خاش نقش مهمی دارند.

در حال حاضر سهم تعاونیهای معدنی از تسهیلات تکلیفی بانکها بدلیل مشکلاتی از قبیل تأمین وثیقه بسیار ناچیز است. چون در سایر بخشها، محل اجرای طرح بعنوان وثیقه پذیرفته می‌شود ولی تعاونیهای معدنی از این امکان محرومند و علیرغم اینکه طبق مصوبات دولت می‌باید بانکها پروانه بهره‌برداری معدن را بعنوان وثیقه بپذیرند ولی از این کار امتناع می‌کنند. لذا در این رابطه باید تدبیری اندیشیده شود که مشکل معدنکاران و از جمله تعاونیهای معدنی حل گردد. نهایتاً در جهت حمایت از شرکتهای تعاونی معدنی موارد زیر پیشنهاد می‌گردد.

۱- ایجاد بانکهای اطلاعاتی در زمینه‌های مختلف (فنی و مهندسی، بازار فروش، صادرات مواد معدنی و ...)

۲- ایجاد تشکلهای صادراتی منسجم و قوی جهت ایجاد بستر مناسب برای صادرات مواد معدنی و پاسخ به نیازهای افراد ذینفع.

۳- برنامه ریزی برای آموزش معدنکارها (در سطح مدیران و کارکنان)

۴- گسترش کار فرهنگی در رابطه با فعالیتهای معدنی، چوه خلأ آن در جامعه احساس می‌شود. در این رابطه باید رسانه‌های تصویری نقش بیشتری ایفا نمایند.

۵- صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیتهای معدنی، در ارتباط با خدمات بیمه‌ای معدنکاران به تعاونیها اولویت دهد.

۶- با توجه به قوی بودن سیستم نظارتی تعاونیها، از وزارت دارایی درخواست می‌شود، از بخشنامه‌های

خاص (خود اظهاری) برای شرکتهای تعاونی معدنی استفاده شود.

۷- صندوق تعاون اعتبارات بیشتر و بلند مدت به تعاونیهای معدنی اختصاص دهد (برای سرمایه ثابت و در گردش)

۸ - با توجه به لزوم داشتن اتحادیه سراسری تعاونیهای معدنی بعنوان بازوی قوی آنها در مراجع مختلف تصمیم گیری، پیشنهاد می شود اقدامی از بالا و با پیگیری اتاق تعاون انجام پذیرد.

۹ - فعالیت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی در زمینه واردات ماشین آلات معدنی و اختصاص آن به معدنکاران و بویژه تعاونیها با اختصاص تسهیلات ویژه توسعه یابد.

جدول مقایسه عملکرد شرکتهای تعاونی معدنی در معادن (کانیهای فلزی) در سالهای ۸۲ و ۸۳

ردیف	نوع ماده معدنی	عملکرد در سال ۸۲ (تن)	عملکرد در سال ۸۳ (تن)	میزان تغییرات
۱	سنگ آهن	۳۸/۸۸۸	۱۳۸/۹۶۳	۱۰۰/۰۷۵
۲	سنگ مس	۱۷۳/۲۲۵	۱/۱۰۰	-۱۷۲/۱۲۵
۳	سرب و روی	-	-	-
۴	بوکسیت	۱۰/۱۹۰	۲۱/۰۰۰	۱۰/۸۱۰
۵	کرومیت	-	۳/۵۰۰	۳/۵۰۰
۶	کبالت	-	۶/۰۰۰	۶/۰۰۰
۷	منگنز	۴/۴۸۰	۳/۲۰۰	-۱/۲۸۰
جمع کل		۲۲۶/۷۸۳	۱۷۲/۷۶۳	-۵۳/۰۲۰